

УДК [347.99:328.185]:303.71.716

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8049/2025-3-13>

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ (У СТАТИСТИЧНИХ ПОКАЗНИКАХ)

Кравченко Марина Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
demenchuk_m@ukr.net
orcid.org/0000-0003-2680-8430

Кісліцина Ірина Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
kislitsyna.ira@gmail.com
orcid.org/0000-0002-7215-0791

Метою дослідження є аналіз діяльності Вищого антикорупційного суду за допомоги статистичних показників з метою оцінки результатів його роботи. Задля цього буде приділено увагу: 1) показникам діяльності ВАКС у 2024 році; 2) показникам діяльності ВАКС у першому півріччі 2025 року; 3) рівню довіри населення до Вищого антикорупційного суду у різні роки; 4) тривалості розгляду справ ВАКС.

Методи. У дослідженні використано статистичний метод збору, обробки та аналізу даних щодо діяльності ВАКС. Крім того, використовувались інші методи наукового пізнання (аналіз та синтез, індукція та дедукція, герменевтика, прогнозування тощо). Дотримано принципи об'єктивності, системності та конкретності дослідження.

Результати. Аналіз статистичних показників свідчить про зростання навантаження на судівський корпус та поступове підвищення ефективності розгляду справ, зокрема у першому півріччі 2025 року. Позитивною тенденцією є збільшення кількості вироків та підвищення частки рішень, ухвалених по суті заявлених вимог. Хоча ВАКС було створено як ключовий елемент системи інституційної протидії корупції в Україні, рівень довіри населення до нього залишається невисоким. Це пояснюється як суб'єктивними чинниками (до прикладу, недовіра до судової влади в цілому), так і об'єктивними проблемами (кадровий дефіцит, організаційні проблеми у діяльності суду). Тривалість строку розгляду справ створює ризики впливу строків давності притягнення осіб до кримінальної відповідальності, що прямо впливає на ефективність боротьби з корупцією.

Висновки. Аналіз статистичних показників дозволяє дійти висновку щодо неповного досягнення цілей та задач, що обумовлювали створення Вищого антикорупційного суду. Окрім висвітлених у науковому дослідженні статистичних показників, можуть використовуватись і інші, які додатково відображають діяльність Вищого антикорупційного суду.

Ключові слова: суд, судоустрій, корупція, Вищий антикорупційний суд, статистика

GENERAL CHARACTERISTICS OF THE ACTIVITIES OF THE HIGH ANTI-CORRUPTION COURT (IN STATISTICAL INDICATORS)

Kravchenko Maryna Oleksandrivna,
Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Organization of Judicial,
Law Enforcement Bodies and Advocacy,
National University "Odesa Law Academy"
demenchuk_m@ukr.net
orcid.org/0000-0003-2680-8430

Kislitsyna Iryna Oleksandrivna,
Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Organization of Judicial,
Law Enforcement Bodies and Advocacy,
National University "Odesa Law Academy"
kislitsyna.ira@gmail.com
orcid.org/0000-0002-7215-0791

The purpose of the study is to analyze the activities of the High Anti-Corruption Court using statistical indicators in order to assess the results of its performance. To achieve this, attention is paid to: 1) the performance indicators of HACC in 2024; 2) the performance indicators of HACC in the first half of 2025; 3) the level of public trust in the High Anti-Corruption Court in different years; 4) the duration of case consideration by HACC.

Methods. The study applies the statistical method of collecting, processing, and analyzing data on the activities of HACC. In addition, other methods of scientific cognition were used (analysis and synthesis, induction and deduction, hermeneutics, forecasting, etc.). The principles of objectivity, systematic approach, and specificity were observed.

Results. The analysis of statistical indicators demonstrates an increasing workload on the judiciary and a gradual improvement in the efficiency of case consideration, particularly in the first half of 2025. A positive trend is the growing number of verdicts and the increase in the proportion of decisions made on the merits of claims. Although HACC was established as a key element of the institutional anti-corruption system in Ukraine, the level of public trust in it remains low. This is explained both by subjective factors (e.g., general distrust towards the judiciary) and by objective problems (staff shortages, organizational difficulties in the functioning of the court). The lengthy duration of case consideration creates risks of expiration of the statute of limitations for bringing individuals to criminal liability, which directly affects the effectiveness of the fight against corruption.

Conclusions. The analysis of statistical indicators leads to the conclusion that the goals and objectives that determined the establishment of the High Anti-Corruption Court have not been fully achieved. In addition to the statistical indicators highlighted in this study, other indicators may also be used to further reflect the performance of the High Anti-Corruption Court.

Keywords: court, judiciary, corruption, High Anti-Corruption Court, statistics

Вступ. Система судоустрою України зазнала численних змін, що були обумовлені рядом політичних, економічних, соціальних та інших факторів. Зміни у системі судоустрою відбувались і через вимоги з боку міжнародних та європейських інституцій. До прикладу, створення Вищого антикорупційного суду вимагалось Міжнародним валютним фондом.

Проблема корупції в нашій державі вже тривалий час є однією з найбільш гострих. Про це свідчать численні випадки вчинення корупційних правопорушень, результати опитувань щодо рівня довіри населення до інститутів держави, місце нашої країни у Рейтингу сприйняття корупції. Отже, створення Вищого антикорупційного суду обґрунтовано вважалось своєчасним та необхідним кроком.

Аналіз статистичних показників, що відображають різні аспекти функціонування Вищого антикорупційного суду, дозволить прослідити тенденції у його діяльності, вирішити питання щодо його ефективності та відповідності очікуванням, що на нього покладались під час створення.

Метою дослідження є висвітлення діяльності Вищого антикорупційного суду у статистичних показниках. Досягнення цієї мети потребує вирішення ряду завдань: 1) висвітлення статистичних показників діяльності ВАКС у 2024 році; 2) аналіз статистичних показників діяльності ВАКС у першому півріччі 2025 року; 3) дослідження рівня довіри населення до Вищого антикорупційного суду у різні роки; 4) висвітлення тривалості розгляду справ ВАКС.

Методологія. Ключовим методом дослідження виступатиме статистичний метод дослідження. Поняття «статистика» походить від латинського «status», тобто – «стан». З цього слова утворилися слова «stat» – «держава», «statista» – «знавець держави» та «statistica» – «сума знань про державу». У загальному сенсі статистичний метод полягає у збиранні, обробці та аналізі даних з метою отримання кількісних характеристик показників, що відображають специфіку досліджуваного об'єкта. При цьому варто враховувати, що аналіз кількісних і якісних показників повинен здійснюватися з урахуванням конкретних умов, простору та часу проведення дослідження.

Утім, окрім статистичного методу пізнання використовуватимуться і інші методи, до прикладу, загальнофілософський (діалектичний) метод пізнання, метод аналізу та синтезу, метод індукції та дедукції, герменевтичний метод, метод прогнозування тощо. Дослідження базується на таких принципах пізнання як об'єктивність, конкретність, системність, обґрунтованість, закономірність тощо.

1. Загальна характеристика діяльності Вищого антикорупційного суду у 2024 роках

Відповідно до Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», Вищий антикорупційний суд є постійно діючим вищим спеціалізованим судом у системі судоустрою України. Відповідно до ст. 3 цього закону, метою його функціонування є захист особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними кримінальних правопорушень та здійснення судового контролю за досудовим розслідуванням цих кримінальних правопорушень, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні, а також вирішення питання про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави тощо (Закон України «Про Вищий антикорупційний суд»).

Аналіз статистичних звітів діяльності цього суду свідчить, що у 2024 році у провадженні ВАКС як суду першої інстанції перебувало 11 766 справ і матеріалів, а саме:

- 375 кримінальних проваджень (становлять 3 % загального обсягу справ і матеріалів суду);
- 11300 клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування кримінальних проваджень (96 % загального обсягу справ і матеріалів суду);
- 10 заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами (у кримінальному провадженні);
- 17 клопотань, заяв, подань у порядку виконання судових рішень (15 – у кримінальному провадженні та 2 – у цивільному);
- 16 позовних заяв про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави;
- 5 заяв про відвід судді в адміністративному провадженні;
- 7 заяв про забезпечення доказів, позову до подання позовної заяви (у цивільному провадженні);

– 3 скарги на дії або бездіяльність державної виконавчої служби, приватного виконавця (у цивільному провадженні).

У 2024 році до до ВАКС надійшло 11406 справ і матеріалів, з яких:

– 122 кримінальних провадження (1 % загального обсягу надходження справ і матеріалів до суду);

– 11205 клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування (98 %);

– 27 позовних заяв про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»;

– 8 заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими та виключними обставинами (у кримінальному провадженні);

– 17 клопотань у порядку виконання судових рішень (15 – у кримінальному провадженні, 2 – у цивільному);

– 12 позовних заяв про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави;

– 5 заяв про відвід судді в адміністративному провадженні;

– 7 заяв про забезпечення позову до подання позовної заяви (у цивільному провадженні);

– 3 скарги на дії або бездіяльність державної виконавчої служби, приватного виконавця (у цивільному провадженні).

Заслуговує на увагу також порівняння дослідження цих показників із показниками 2023 року, що відображені на рис. 1 нижче (Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом у 2024 році (як судом першої інстанції), 2025).

2. Загальна характеристика кримінальних правопорушень, що перебували на розгляді ВАКС

Щодо видів кримінальних правопорушень, розгляд яких завершено ВАКС у 2024 році, то усього було завершено розгляд 88 правопорушень, з них:

– 3 справи проти громадської безпеки (створення, керівництво злочинноспільнотою або організацією, а також участь у ній);

– 7 справ у сфері господарської діяльності (легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом);

– 12 проти власності (10 справ пов'язані з привласненням, розтратою майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, та 2 справи, пов'язані із шахрайством);

66 справ у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (з них 25 справ, пов'язані зі зловживанням владою або службовим становищем, 20 справ – з прийняттям пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою, 12 справ – з пропозицією, обіцянкою або наданням неправомірної вигоди службовій особі, 5 справ – зі зловживанням впливом, 3 справи – з декларуванням недостовірної інформації, 2 справи – зі зловживанням повноваженнями особами, які надають публічні послуги, 1 справа – з незаконним збагаченням) (Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом у 2024 році (як судом першої інстанції), 2025).

Звернемо увагу, що кількість кримінальних проваджень, розгляд яких завершено упродовж 2024 року порівняно із 2023 роком, збільшилась на 4 одиниці або на 5 % (у 2023 році кількість кримінальних проваджень, розгляд яких завершено становила 84). Серед завершених розглядом частка проваджень, розглянутих із ухваленням вироку, складає 88 %. Кількість ухвалених у 2024 році вироків (77 вироків) збільшилась у порівнянні з попереднім роком – на 12 судових рішень або на 18 %.

Вкрай позитивно, що упродовж 2024 року набрали законної сили вирокі щодо 79 засуджених та 3 виправданих осіб. Із числа засуджених 20 осіб було засуджено до позбавлення волі. До 10 осіб було застосовано основне покарання у виді штрафу, 47 осіб було звільнено від відбування покарання з випробуванням, а 2 особи було звільнено від покарання з інших підстав.

За вирокими, що набрали законної сили, основне покарання у виді позбавлення волі на строк:

– до п'яти років призначено чотирьом особам або у 20 % випадків засудження;

– від 5 до 10 років призначено 13 особам або у 65 % випадків;

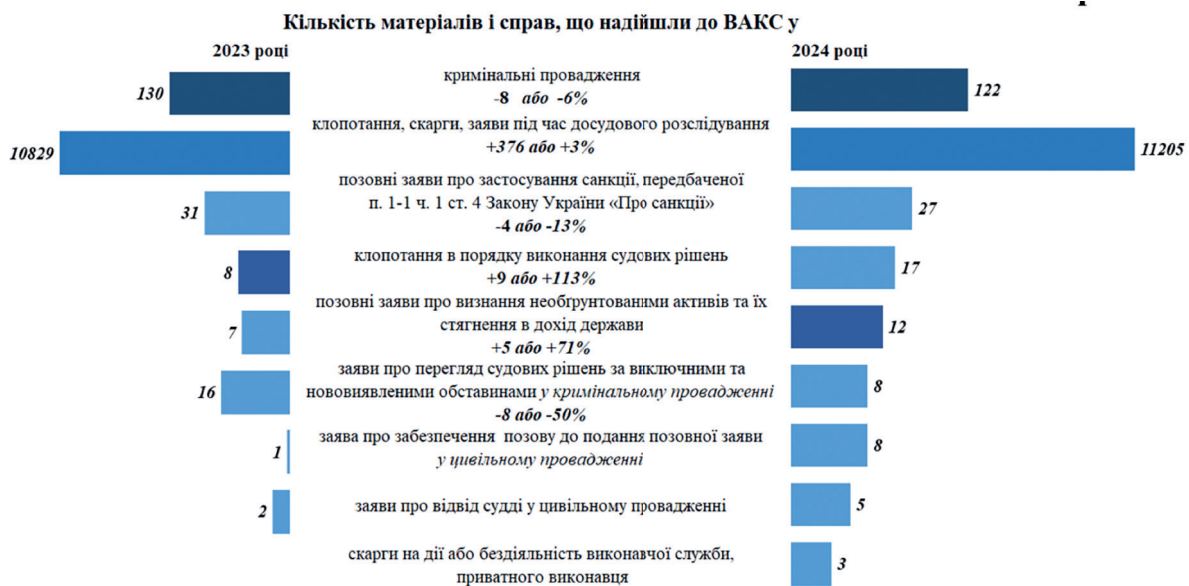

Рис. 1. Кількість матеріалів і справ, що надійшло до ВАКС у 2023 та 2024 роках

– на строк від 10 до 15 років призначено 3 особам або у 15 % випадків.

Крім цього, згідно з вироками ВАКС, що набрали законної сили у 2024 році, до засуджених застосовано додаткові покарання:

– до 54 осіб застосовано позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю;

– до 26 осіб застосовано штраф;

– до 21 особи застосовано конфіскацію майна;

– 1 особу позбавлено військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Виглядає логічним, що населення завжди цікавить коло суб'єктів, які притягаються до відповідальності за корупційні правопорушення. У минулому році вирoki щодо засуджених осіб, які набрали законної сили, стосувалися:

– посадових та службових осіб юридичних осіб приватного права – 16 осіб (20%);

– посадових та службових осіб державних підприємств – 11 осіб (14%);

– керівників державних підприємств – 9 осіб (12%);

– суддів – 5 осіб (6%);

– державних службовців, працівників патронатної служби – 5 осіб (6%);

– голів та депутатів місцевої ради – 4 особи (5%);

– народних депутатів України – 4 особи (5%);

– адвокатів – 4 особи (5%);

– фізичних осіб-підприємців – 3 особи (4%);

– непрацюючих – 2 особи (3%);

– прокурорів – 1 особа (1%);

– військовослужбовців – 1 особа (1%);

– осіб з іншим видом заняття – 14 осіб (18%)

(Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом у 2024 році (як судом першої інстанції), 2025).

3. Статистичні показники діяльності Вищого антикорупційного суду у першому півріччі 2025 р.

У першому півріччі 2025 року судочинство у ВАКС як у суді першої інстанції здійснювали 27 суддів, 1 суддю було відряджено до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, 1 суддя перебуває у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку (Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом (як судом першої інстанції) у першому півріччі 2025 р., 2025). Нагадаємо, що задля подолання кадрової кризи у судах, у тому числі Вищому антикорупційному суду, 03 червня 2025 року було оголошено конкурс на зайняття 23 вакантних посад ВАКС (13 вакантних посад суддів до першої інстанції та 10 посад суддів до Апеляційної палати ВАКС) (Оголошено конкурс на зайняття 23 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду, 2025).

Заслуговує на увагу тенденція зростання показника надходження справ та матеріалів до ВАКС з 2023 року (у звітному періоді порівняно з показником 1 півріччя 2024 року цей показник збільшився на 1,37%). Крім того, у першому півріччі 2025 року порівняно з аналогічним періодом 2024 року відзначається підвищення ефективності ВАКС (співвідношення показника розгляду справ до показника надходження) з 97% до 99%. Зокрема, цей показник збільшився на:

– 1% щодо кримінальних проваджень;

– 2% щодо матеріалів, розглянутих слідчими суддями;

– 51 % щодо позовів про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».

Кількість справ і матеріалів, розгляд яких завершено постановленням вироку або іншого судового рішення по суті заявлених вимог, у першому півріччі 2025 року збільшилася на 8% порівняно з 1 півріччям 2024 року, тобто з 4817 до 5188 судових рішень. Крім того, на 49 % зросла кількість ухвалених ВАКС вироків у першому півріччі 2025 року (з 35 до 52). Частка вироків серед усіх ухвалених за результатами розгляду кримінальних проваджень судових рішень становить 98% (у першій половині 2024 року дещо менше – 83%) (Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом (як судом першої інстанції) у першому півріччі 2025 р., 2025).

4. Тривалість розгляду справ Вищим антикорупційним судом

Відповідно до даних судової статистики за 2024 рік, середня тривалість розгляду справ у ВАКС становить 618 днів, причому 97 справ залишаються нерозглянутими понад два роки. Моніторинг діяльності суду показав, що середня тривалість одного засідання у кримінальних справах по суті складає 1 годину 32 хвилини. Станом на початок 2025 року на розгляді у ВАКС перебувало 286 справ. На перший погляд, такі показники можуть виглядати прийнятними, особливо у порівнянні з тривалістю розгляду гучних корупційних справ в інших судах до створення ВАКС. Водночас фактична ситуація свідчить про інше, оскільки строки давності притягнення до кримінальної відповідальності спливають незалежно від того, який саме суд розглядає справу.

Зауважимо, що серед основних причин відкладення судових засідань можна назвати: 1) відсутність зазначення причини; 2) неявку захисників; 3) перенесення за ініціативою суду без оприлюднення відповідної інформації на порталі «Судова влада». Додатково до цього, відтермінування засідань зумовлювали й такі обставини, як: 1) перебування судді у нарадчій кімнаті в іншій справі чи участь в іншому засіданні; 2) хвороба або госпіталізація обвинуваченого; 3) необхідність надати новому захиснику час для ознайомлення з матеріалами справи; 4) протиправна поведінка сторони захисту – зірвані засідання, неналежна процесуальна поведінка чи інші дії, спрямовані на перешкоджання розгляду (Звіт з моніторингу роботи ВАКС з 1 жовтня 2023 по 30 червня 2024 року).

5. Рівень довіри населення до Вищого антикорупційного суду

Довіра – багатовимірне й складне поняття, що охоплює взаємини як між окремими особами, так і між людиною та колективом, суспільством, державою чи її окремими інституціями. Відповідно до тлумачного словника української мови, слово «довіра» походить від «довір'я», тобто ставлення до кого-небудь, що виникає на підставі віри в чийсь правоту, чесність, щирість тощо (Словник української мови). Варто пам'ятати, що рівень довіри може як збільшуватися, так і зменшуватися. Зазначена теза також прийнятна і щодо ставлення населення до ВАКС.

Розглянемо рівень довіри до ВАКС у різні роки. До прикладу, у 2020 р. повністю довіряли цьому суду 2,1% (зовсім не довіряли 44,3%). У 2025 році недовіра ВАКС досягла 70% (такий самий високий показник недовіри отримали НАБУ та САП) (Уніан,

2025). Цікавим є той факт, що прогнозами ВАКС очікується відновлення довіри громадян до правосуддя близько на 53% (Судово-юридична газета, 2024).

У той саме час, варто пам'ятати, що результати соціологічних опитувань мають суб'єктивний характер. Так, результати залежать від кількості опитаних, їх віку, наявності правничих знань, досвіду взаємодії із судовою системою загалом.

Висновки. Аналіз статистичних показників діяльності Вищого антикорупційного суду свідчить про зростання навантаження на суддівський корпус та поступове підвищення ефективності розгляду справ. Водночас, тривалі строки розгляду справ, значна кількість відкладених засідань та проблеми з процесуальною дисципліною учасників проваджень суттєво знижують результативність судочинства. Це створює ризики спливу строків давності притягнення осіб до кримінальної відповідальності, що прямо впливає на ефективність боротьби з корупцією. Ці та деякі інші проблеми дозволяють дійти висновку щодо неповного досягнення цілей та задач, що обумовлювали створення цього суду.

Важливим аспектом у розумінні діяльності ВАКС є те, що корупція має латентний характер. Значна частина корупційних правопорушень залишається нерозкритою, а офіційна статистика не відображає реального рівня корупційних проявів. Це підкреслює обмеженість можливості використання кількісних показників як єдиного критерію оцінки ефективності антикорупційних інституцій, у тому числі ВАКС. Варто також зазначити, що окрім висвітлених у науковому дослідженні статистичних показників, можуть використовуватись і інші, які додатково відображатимуть діяльність Вищого антикорупційного суду.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>
2. Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом у 2024 році (як судом першої інстанції). Вебсайт Вищого антикорупційного суду. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/hcac/statistics/analyses/justice_2025_1.pdf
3. Аналіз здійснення судочинства Вищим антикорупційним судом (як судом першої інстанції) у першому півріччі 2025 р. Вебсайт Вищого антикорупційного суду. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/hcac/statistics/analyses/justice_2025_1.pdf
4. Оголошено конкурс на зайняття 23 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду. Вебсайт Вищого антикорупційного суду. 2025. URL: <https://first.vaks.gov.ua/publications/oholosheno-konkurs-na-zayniattia-23-vakantnykh-posad-suddiv-vyshchoho-antikoruptsiynoho-sudu/>
5. Як ВАКС розглядає корупційні справи. Звіт з моніторингу роботи ВАКС з 1 жовтня 2023 по 30 червня 2024 року. URL: https://drive.google.com/file/d/1TTRF9EAvGD8MEbYYaBiIQq_472VC-gJ/view

6. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua>
7. Недовіра українців до НАБУ, САП та ВАКС досягає 70 %, наздогнавши показники ставлення до проросійських політиків – Центр Разумкова. УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/society/nedovira-ukrajinciv-do-nabu-sap-ta-vaks-dosyagaye-70-nazdognavshi-pokazniki-stavlennya-do-prorosiyskikh-politikiv-centr-razumkova-12957372.html>
8. У ВАКС вважають, що упродовж 2025–2027 років рівень корупції в Україні вдасться знизити на 40 %. Судово-юридична газета. 18.02.2024 р. URL: <https://sud.ua/uk/news/publication/293262-v-vaks-schitayut-chto-v-techenie-2025-2027-godov-uroven-korrupsii-v-ukraine-udastsya-snizit-na-40>

REFERENCES:

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2018, June 7). Pro Vyshchyi antykoruptsiynyi sud: Zakon Ukrainy № 2447-VIII [On the High Anti-Corruption Court: Law of Ukraine No. 2447-VIII]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19>
2. Vyshchyi antykoruptsiynyi sud. (2025). Analiz zdiisnennia sudochynstva Vyshchym antykoruptsiynym sudom u 2024 rotsi (iak sudom pershoi instantsii) [Analysis of the administration of justice by the High Anti-Corruption Court in 2024 (as a court of first instance)]. High Anti-Corruption Court. https://court.gov.ua/storage/portal/hcac/statistics/analyses/justice_2025_1.pdf
3. Vyshchyi antykoruptsiynyi sud. (2025). Analiz zdiisnennia sudochynstva Vyshchym antykoruptsiynym sudom u 2024 rotsi (iak sudom pershoi instantsii) u pershomu pivrichi 2025 roky [Analysis of the administration of justice by the High Anti-Corruption Court in 2024 (as a court of first instance) in the first part of 2025]. High Anti-Corruption Court. https://court.gov.ua/storage/portal/hcac/statistics/analyses/justice_2025_1.pdf
4. Vyshchyi antykoruptsiynyi sud. (2025). Oholosheno konkurs na zainiattia 23 vakantnykh posad suddiv Vyshchoho antykoruptsiynoho sudu [Announcement of the competition for 23 vacant positions of judges of the High Anti-Corruption Court]. High Anti-Corruption Court. <https://first.vaks.gov.ua/publications/oholosheno-konkurs-na-zayniattia-23-vakantnykh-posad-suddiv-vyshchoho-antikoruptsiynoho-sudu/>
5. Transparency International Ukraine. (2024). Yak VAKS rozghliadaie koruptsiini spravy: Zvit z monitorynhu roboty VAKS z 1 zhovtnia 2023 po 30 chervnia 2024 roku [How the HACC considers corruption cases: Monitoring report on HACC's work from October 1, 2023, to June 30, 2024]. https://drive.google.com/file/d/1TTRF9EAvGD8MEbYYaBiIQq_472VC-gJ/view
6. Slovnyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. (n.d.). <http://sum.in.ua>
7. UNIAN. (2024, March 15). Nedovira ukraintsv do NABU, SAP ta VAKS dosiahaie 70 %, nazdognavshy pokaznyky stavlennia do prorosiyskykh politykiv – Tsentr Razumkova [Ukrainians' distrust of NABU, SAP and HACC reaches 70%, catching up with attitudes toward pro-Russian politicians – Razumkov Center]. <https://www.unian.ua/society/nedovira-ukrajinciv-do-nabu-sap-ta-vaks-dosyagaye-70-nazdognavshi-pokazniki-stavlennya-do-prorosiyskikh-politikiv-centr-razumkova-12957372.html>
8. Sudovo-Yurydychna Hazeta. (2024, February 18). U VAKS vvazhaiut, shcho uprodovzh 2025–2027 rokiv riven koruptsii v Ukraini vdaetsia znizyty na 40% [The HACC believes that during 2025–2027, the level of corruption in Ukraine will be reduced by 40%]. Sudovo-Yurydychna Hazeta. <https://sud.ua/uk/news/publication/293262-v-vaks-schitayut-chto-v-techenie-2025-2027-godov-uroven-korrupsii-v-ukraine-udastsya-snizit-na-40>

Стаття надійшла до редакції 29.08.2025

Рекомендована до друку 12.09.2025

Опублікована 01.10.2025